

Rozvoj zdravého regionálneho poľnohospodárstva 11.6.2020

Účastníci:

Emil Schultz (ovocinár, majiteľ ovocinárskeho družstva Emilove sady),

Patrícia Černáková (permakultúrna dizajnérka, zakladateľka platformy Zdravé záhrady),

Eduard Janiček (farmár, konateľ OVISFARMA s.r.o.)

Dnešná situácia v poľnohospodárstve a vnímanie poľnohospodárov zo strany verejnosti?

Počas rozbehu koronavírusu viacerí farmári očakávali, že sa zlepší vnímanie ich hodnoty z pohľadu verejnosti. Niekedy sa zdá, že ľudia majú „obavy“ z malého farmára. Pre mnohých ľudí je aj jednoduchšie nakúpiť všetky potraviny na jednom mieste v obchodnom reťazci. Okrem toho mnohí berú farmárov iba ako konzumentov dotácií.

V súvislosti s reťazcami majú farmári zlú skúsenosť z minulosti. Aj keď sa situácia zlepšila, priamy predaj spotrebiteľovi je pre farmára stále výhodnejší a s lepším pocitom. Dobrou správou je aktuálny rast spotreby jahňacieho mäsa. Aj keď mali chovatelia oviec počas korona-krízy aj obavy o odbyt, dnes by napríklad potrebovali na predaj ešte viac jahniat ako majú k dispozícii.

Aké by mali byť zdravé poľnohospodárstvo? Ako by malo fungovať?

Farmári by mali byť úspešní aj finančne a to sa vždy dotýka aj vzdelávania. Malí farmári sa často navzájom dobiehajú a podliezajú si cenu. Na rozdiel od nich veľkí hráči viac spolupracujú pri tvorbe cien. Farmári majú mať vedomosti nielen o tvorbe cien, ale aj o komunitnom a ekologickom aspekte. Týmto sa im bude ľahšie presviedčať vlastných susedov, že im môžu dôverovať. Vo vzdelávaní je potrebné aj vzdelávanie úradníkov, aby sa nevyžadovalo, že poľnohospodár bude musieť poznať všetko do úplných detailov. Podmienky sú veľmi prísne a ľudia to potom často obchádzajú (podobne je to aj s dotáciami „Mladý farmár“). Do budúcnosti potrebujeme, aby sme pracovali aj s úradníkmi (napríklad teambuildingy úradníkov na farmách) aj s deťmi (napríklad školáci môžu chodiť hladkať ovečky pri výletoch). Zdravé poľnohospodárstvo je aj vo vyvážení poľnohospodárstva a živočíšnej výroby (napríklad pasenie oviec v sadoch, návrat živočíšnej výroby do hôr a jej celkové zaradenie do krajiny tvorby).

Dôležitá je aj spolupráca medzi farmármi, aby si navzájom pomáhali, zdieľali skúsenosti, spolupracovali pri tvorbe legislatívy. Dobrým príkladom vzdelávania je poľnohospodárska škola v Banskej Bystrici, kde si vytvorili celý reťazec.

Aké sú inšpiratívne príklady?

P. Černáková – Pán Perkins vo Švédsku alebo Pán Salati – holistický manažment zvierat, pracuje aj s ekonomikou. Na Slovensku Sad Lívia a Janko Šlinský z Agrokruhu. Berie si aj inšpirácie od študentov. Dobré fungovanie farmy by malo byť ušité na konkrétne podmienky krajiny, regiónu a farmára.

E. Schultz – ovocinári nabierajú inšpiráciu návštevou nových firiem. Jemu pomohla Podnikateľská univerzita a teraz sa na niektoré témy pozerá inak. V zahraničí dobre fungujú prepojenia a spolupráca (ovce, ovocie, zelenina). Napríklad v Kanade je bežné prepojenie pestovania s turizmom.

E. Janíček – rád chodí po ovčích farmách. Inšpirovalo ho aj Rakúsko, kde sa pracuje s konzumentom, robia sa akcie a ochutnávky jogurtov. Vo svojom regióne spolupracuje na programe „Zo salaša do mesta“, varia jahňacinu a učia návratu k ovčiemu mäsu. Počas jednej akcie sa skonzumuje asi 40 jahniat. Chovatelia si na tejto akcii všimli, že ľudia chodia hlavne k stánku svojho regionálnemu farmára a chovateľa a tým budujú vzťahy.

Zapojenie ľudí na okraji spoločnosti do poľnohospodárstva

Poľnohospodárstvo môže byť aj zdrojom práce a zárobku, ale slúžiť aj ako terapia. To platí aj pre ľudí na okraji spoločnosti. Aj keď je napríklad zamestnávanie Rómov dobrý trend, je skôr dôležité, aby mal človek vzťah k zvieratám. Ak ho nemá, môže napáchať veľké škody (P. Černáková). Okrem toho si na farmu treba vziať človeka, ktorý sa vie aj sám riadiť. E. Schultz reálne s takýmito ľuďmi pracuje a podľa neho je veľmi dobrý pocit, keď prídu k nemu ľudia bez pracovných návykov a postupne sa posúvajú ďalej. E. Janíček spomenul svoj sen, aby sa vyklčovali zarastené časti obce a nasadili stromy, pričom by sa mohla zapojiť aj mladá generácia a dlhodobo nezamestnaní.